

Ευχές Απολούσεως και Τριχοκουρίας στο Βάπτισμα

[Ορθοδοξία](#) / [Θεία Λατρεία](#)

Ερώτηση: «Στα έντυπα Ευχολόγια σημειώνεται ότι οι Ευχές Απολούσεως και της Τριχοκουρίας αναγινώσκονται επτά μέρες μετά το Βάπτισμα. Η σημερινή πράξη είναι διαφορετική. Που οφείλεται αυτό και ποιος είναι γενικότερα ο συμβολισμός αυτών των πράξεων;» π.Χ.Π.

Απόλουση

Απόλουση είναι η τελετή κατά την οποία ο νεοφώτιστος αποβάλλει τα εμφώτεια ενδύματα και απολούεται (ξεπλένεται) από τον ιερέα στα διάφορα σημεία του σώματος που χρίσθηκε και μυρώθηκε. Στην αρχαία Εκκλησία υπήρχε η παράδοση και συνήθεια, μαρτυρούμενη από τον Τερτυλλιανό, που δεν επέτρεπε το λουτρό στους φωτισθέντες καθ' όλη τη διακαινήσιμο εβδομάδα¹. Το ίδιο επισημαίνει και ο άγιος Συμεών: «Διά το χρίσμα το άγιον», για την ιερότητα δηλαδή της προς μετάδοση θείας χάριτος, «μη απονίπτεσθαι όλως» (Διάλογος, PG 155, 236A).

Αυτή, λοιπόν, η απαγόρευση πιθανόν οδήγησε στην καθιέρωση επίσημης τελετής απόλουσης², κατά την οποία ο ιερέας «εν σπόγγω και ύδατι», με ειδικό δηλαδή σφουγγάρι και νερό ξέπλενε τα χρισθέντα μέρη του φωτισθέντος. Στη συνέχεια είτε ο ίδιος ο νεοφώτιστος, είτε από τον ανάδοχό του, λουζόταν κανονικά και έπλενε τα εμφώτεια, χύνοντας μάλιστα τα νερά σε ειδικό τόπο λόγω της ιερότητας του ύδατος του βαπτίσματος και του μύρου του χρίσματος.

Σήμερα η απόλουση γίνεται κατ' ανάγκην την ώρα της βάπτισης και συγκεκριμένα μετά το Ευαγγέλιο, ενώ κανονικά, τότε που το βάπτισμα συνδεόταν με το Πάσχα, γινόταν την όγδοη ημέρα. Κι αυτό για να συνειδητοποιήσουν οι νεοφώτιστοι καλύτερα κατά την περίοδο αυτή την αλλαγή στη ζωή τους και την αγιότητα των μυστηρίων με τα οποία αγιάσθηκαν³. Ακόμη, γιατί η μέρα αυτή είναι το σύμβολο του νέου χρόνου, η αιώνια εμπειρία της Εκκλησίας. Την εμπειρία αυτή του νέου χρόνου και της αιωνιότητας την προσφέρει η Εκκλησία κατά τη διακαινήσιμο εβδομάδα με τη μυσταγωγική κατήχηση και την καθημερινή τέλεση του μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας, του κατ' εξοχήν μυστηρίου της νέας ζωής και της αιωνιότητας.

Τριχοκουρία

Η τελετή της τριχοκουρίας κατά τη νεότερη τάξη γίνεται μετά το χρίσμα⁴ σε ένδειξη ότι ο νεοφώτιστος έχει ως κεφαλή τον Χριστό ή κάνοντάς το ως μία σφραγίδα, αφού τα μαλλιά κόβονται σταυροειδώς. Οι κώδικες όμως τοποθετούν

τις ευχές της τριχοκουρίας μετά την ακολουθία της απόλουσης κι έτσι αυτή θεωρείται η κατακλείδα όλων των βαπτισματικών τελετών⁵. Κλείνει δηλαδή η ακολουθία με μία πράξη-σύμβολο θυσίας, υπακοής και αφοσίωσης στον Θεό.

Πρόκειται περί εκχριστιανισμένου ειδωλολατρικού εθίμου, σύμφωνα με το οποίο οι Έλληνες συνήθιζαν να αφήνουν τα μαλλιά των παιδιών να μεγαλώσουν, για να τα κόψουν στον κατάλληλο χρόνο και να τα αφιερώσουν στους θεούς⁶.

Στην Αγία Γραφή επίσης και ειδικότερα στην Π. Διαθήκη η εκκοπή των μαλλιών ήταν σημείο αφιέρωσης στο Θεό· «η αν ημέρα πληρώση ημέρας ευχής αυτού, προσοίσει αυτός (ο ιερέυς) παρά τας θύρας της σκηνης του μαρτυρίου... και ξυρήσεται... την κεφαλήν της ευχής αυτού και επιθήσει τας τρίχας επί το πυρ, ο εστιν υπό την θυσίαν του σωτηρίου»⁸.

Μ' αυτήν ακριβώς την έννοια «ως απαρχή και θυσία» «ως αναθυμιάσις» όλου του σώματος⁹ και ασφάλεια των αισθητηρίων¹⁰ αντιλαμβάνεται και η χριστιανική Εκκλησία την κουρά των νεοφώτιστων, δηλαδή σύμβολο του ότι είναι ιδιοκτησία του Θεού, του ότι ανήκουν εξ ολοκλήρου σ' αυτόν. Γι' αυτό και τα μαλλιά δεν τα πετούν όπου τύχει, αλλά τα θέτουν «εν τόπω ιερώ»¹¹.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1. De Corona, Corpus Christianorum, Serie Latine, εκδ. E. Dekkers, Turnholti 1953, ε. III, 3, 2, 1043.
2. Ι. (Hani) Yazigi (Αρχιμ., νυν Πατριάρχης Αντιοχείας), Η τελετή του αγίου Βαπτίσματος (ιστορική, θεολογική και τελετουργική θεώρησις), Θεσσαλονίκη 1983, σ. 89.
3. Π.Ν. Τρεμπέλα, Μικρόν Ευχολόγιον, τ. Α΄, σ. 309.
4. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος, PG 155, 232C.
5. Ι. Μ. Φουντούλη, «Νηπίων κουρά προ βαπτίσματος», Απαντήσεις, τ.Β΄, «Αποστολική Διακονία», Αθήνα 1989, σσ. 15-16.
6. «Ειώθασιν γαρ οι Έλληνες... των παιδων... τους μαλλούς εάν, και τούτους μετά χρόνον ανατιθέναι τοις δαίμοσιν, βλ. Μεγάλου Αθανασίου, Ρήσεις και ερμηνείαι παραβολών του αγίου Ευαγγελίου, PG 28, 720A.
7. Αριθμ. 6, 13□ 18. Βλ. και Π.Ν. Τρεμπέλα, Μικρόν Ευχολόγιον, τ. Α΄, σ. 317.
8. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος, PG 155, 232C.
9. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος, PG 155, 232D. 10. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος, PG 155, 232C.

Εφημέριος 2019

<https://bit.ly/3AUUKmT>